

GSG-9

במלחמה נגד הטרור

אל"מ (מיל') שלמה נעמן

המלחמה נגד הטרור

רבות מארצות אירופה נאלצות להתמודד עם בעיית טרור לאומית בנוסף להיותן חשופות לפעולות ארגוני הטרור הפלסטינאיים ומיני ארגונים בינלאומיים אחרים. בכריטיניה פועלת המחותרת האירית, בצרפת הברטונית, בספרד מחותרת בסקית מאורגנת ואליומה ובהולנד יש בעיות עם בני איי המולוקים. בגרמניה המערבית פעלו ופועלות מספר קבוצות אנרכיסטיות שבחלקן הן אלימות ונמצאות במחותרת. החשובה בהן הייתה "סיעת הצבא האדום" שהייתה ידועה בכינויה "קבוצת באדר-מיינוף" על שם מנהיגיה. בכל הארצות הנתונות לסכנת הטרור הפכה המלחמה בו לחלק משגרת הפעילות של הביטחון הפנימי. רוב המאמץ במלחמה זו מושקע בפעילות המניעה. המאמץ מתרכז בגילוי מוקדם, בחשיפת קבוצות הטרור ותאי מחותרת ובגילוי התוכניות וההכנות לביצוע פיגועים. פעולות אלה מבוצעות בשיטות המודיעין למיניהן. סוג אחר של פעילות המניעה היא אבטחת אובייקטים ואישים הנתונים לסכנת פיגוע. פעילות אבטחה חשובה היא ההיערכות הענפה לאבטחת התעופה האזרחית, שהפכה כבר לשגרה. גם מדינת ישראל למורת הניסיון משקיעה מאמצים רבים מאוד באבטחה אולי יותר מכל מדינה אחרת בעולם. אולם גם מודיעין יעיל ביותר, או אבטחה צפופה, אינם יכולים למנוע באופן מוחלט מלוחמי מחותרת מאומנים ובעלי מוטיבציה, להצליח בביצוע פיגועים. יש אפוא צורך להשלים את מערכת האבטחה נגד הטרור, בכוחות צבאיים, או פארה-צבאיים, שיהיו מסוגלים להתערב במהלך הביצוע של פיגוע חבלני. מטרת התערבות כזאת היא למנוע מהמחבלים להשלים את הפעולה ולהשיג את מטרותם, ולאפשר לשלטונות הביטחון הממלכתיים להגן על חיי האזרחים.

יחידות לוחמה נגד טרור

בארצות רבות הוקמו בשנים האחרונות יחידות מיוחדות למלחמה נגד הטרור. באנגליה מופקד על כך "השירות האווירי המיוחד", יחידה שנוסדה במלחמת העולם השנייה בחזית צפון-אפריקה על-ידי הקולונל סטרלינג האגרי, ויועדה לפעול מאחורי קווי הגרמנים. יחידה זו צברה ניסיון רב במלחמה נגד מורדים וטרוריסטים כאשר השתתפה בדיכוי המרד במאליה, ההתקוממות בקניה (מאור-מאו) ובמערכה נגד המחותרת בצפון-אירלנד. בצרפת קיימת יחידת קומנדו מיוחדת במסגרת הו'נדרמריה, שמתמחה בפעילות נגד טרור. בהולנד הוקמה בצבא יחידה מיוחדת למלחמה בטרור שנקראת "מרשחה". יחידה זו כבר פעלה בהצלחה נגד המחותרת המולוקית. בארה"ב יש מספר יחידות של "כומתות שחורות" במסגרת הריינג'רס שאומנו בלחימה נגד מבצעי פיגועי טרור עירוני, אווירי וימי. דגש באימוני היחידה ובארגונה מושם על הפעלתה בחוץ לארץ (אמריקה הלטינית) כדי להגן על אישים אמריקניים ועל רכוש ארה"ב. גם בישראל קיימת לפי ידיעות שהתפרסמו בעיתונות יחידה מיוחדת למלחמה בטרור במסגרת משמר הגבול. תפקידן של כל היחידות האלו, להיכנס לפעולה כאשר מתרחש פיגוע, במגמה להשחלט על מבצעי הפיגוע, או לערוך מרדף אחריהם לשם תפיסתם. יחידות אלה לא באות להחליף כוחות ביטחון קונבנציונליים והן אינן יכולות להיות בכל מקום. בשל רמת האימון הגבוהה והכשירות המיוחדת הנדרשת, על יחידה זו להיות קטנה, מובחרת ומוחזקת במקום מרכזי כעתודה להפעלה מיידית, במקד הטרור.

משמר הגבול הפדרלי

הגס"ג 9 הוקם במסגרת משמר הגבול של גרמניה המערבית. משמר הגבול הפדרלי הוא כוח פארה-צבאי שתפקידו העיקרי הוא אבטחת גבולות המדינה. לציון מיוחד ראוי העובדה שלגרמניה המערבית גבול משותף עם מדינת גרמניה המזרחית העוינת שאורכו כ-700 ק"מ. הגישה לגבול זה, ואף לאזורים הסמוכים לגבול אסורה לכוחות צבא

התעניינות הציבור הרחב בארץ ומחוצה לה בבעיות הטרור ובמלחמה נגדו נתונה לתנודות בהתאם לפעילות ארגוני הטרור, המתבטאת בפיגועים בודדים ובלתי שווים בעוצמתם ובתוצאותיהם. שתי פעולות, שבוצעו בשנות ה-70 גררו התעניינות רבה. האחת הייתה הפעולה בזמן האולימפיאדה במינכן שהתקיימה בחודש ספטמבר-אוקטובר 1972, ובמהלכה השתלטו מחבלים פלסטינאים, חברי ארגון "ספטמבר השחור", על מגורי הספורטאים הישראליים בכפר האולימפי. האחרת הייתה חטיפת מטוס לופטהנזה בידי קבוצת מחבלים פלסטינאים וגרמנים בחודש אוקטובר 1977 והשתלטות יחידת קומנדו גרמנית על המטוס בעיר מוגדישו שבסומליה. אמנם אין קשר ישיר בין שתי פעולות אלה, אולם שתיהן היו ציוני דרך הן במלחמה רחבת הממדים המתנהלת נגד ארגוני הטרור, והן בתולדותיה של היחידה המערב-גרמנית למלחמה בטרור המכונה גס"ג 9 (GSG-9 - ראשי תיבות בגרמנית שפירושה: קבוצת משמר הגבול מס' 9).

בין מינכן למוגדישו

המאפיין העיקרי של פעולת הטרור במינכן היה חוסר היכולת של השלטונות המערב-גרמניים להשתלט על קבוצת המחבלים הקטנה שפעלה בכפר האולימפי. הלקחים שהופקו לאחר הפעולה נעצו את חוסר היכולת בהיעדר כוח (צבאי או משטרה) מתאים לביצוע פעולת נגד. בעקבות לקחים אלה הגיעו השלטונות הגרמניים למסקנה, שיש להקים יחידה מתאימה, שכמוה כבר היו קיימות במדינות אחרות. פעולת מינכן הייתה אפוא שעת לידתה של היחידה גס"ג 9. בפעולת הטרור השנייה שהתרחשה חמש שנים מאוחר יותר, בעיר האפריקנית מוגדישו, הצליחו הגרמנים לגבור על המחבלים בפעולת ההשתלטות על המטוס החטוף, הנחשבת, ביחד עם מבצע אנטבה שבוצע בידי צה"ל, לאחד המבצעים החשובים במלחמה נגד הטרור. כמוכן שביצועה המוצלח של הפעולה הקנה למבצעי, אנשי היחידה גס"ג 9, כבוד ומוניטין רבים. זאת ועוד, פעולת מוגדישו אישרה בפעם נוספת ובאופן ברור את התפיסה האומרת כי אפשר להילחם בטרור בהצלחה, בייחוד כשמדובר בטרור העירוני והאווירי. יש להניח שפעולת מוגדישו השפיעה גם על ארגוני הטרור ותייבה אותם לבדוק מחדש את האסטרטגיה שלהם.

בין שני המאורעות הנזכרים הוקמה, התאמנה והתגבשה היחידה גס"ג 9 והפכה ליחידה מבצעית. הקמת הגס"ג 9 נעשתה רחוק מעיני הציבור הרחב, אך לא נעלמה מעיניהם של ה"חוגים המקצועיים" בארצות השונות, העוסקים במלחמה נגד טרור. "חוגים" אלה, שעמם נמנים שירותי המודיעין, כוחות משטרה והשלטונות הצבאיים בארצות שונות, פועלים תוך שיתוף פעולה הדדי. שיתוף הפעולה כולל חילופי מידע מודיעיני וטכני על ארגוני המחבלים, וכן ייעוץ וסיוע הדדי בנושאי טקטיקה, ציד והדרכה. פעילות זו מבוצעת לרוב ללא הסכמים פורמליים כשהבסיס לכך הוא הצורך המשותף למנוע את פעולות הטרור. אפשר להניח שגם הגס"ג 9 השתלב בפעילות בינלאומית זו וקיים מאז הקמתו קשרים עם יחידות דומות בארצות אחרות, ולמד מניסיוןן.

מערב-גרמניים, והשמירה על הגבול הבעייתי הזה נתונה כולה בידי משמר הגבול.

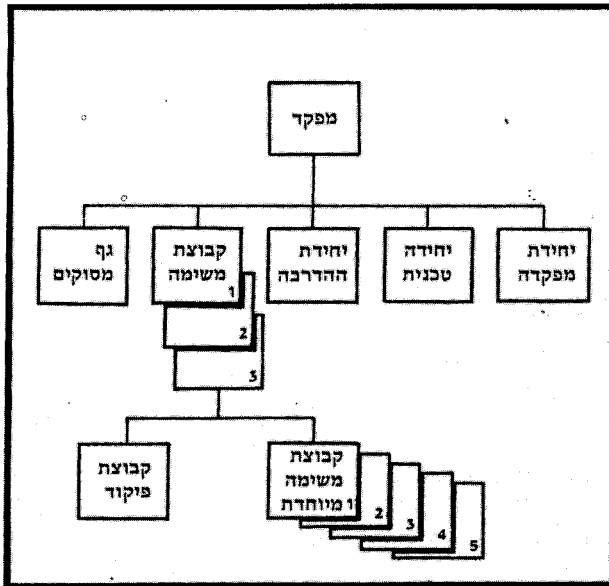
משמר הגבול כפוף למשרד הפנים הפדרלי והוא כוח המשטרה היחיד במדינה שעליו שולטת הממשלה המרכזית. שאר כוחות המשטרה המערב-גרמניים הם מקומיים וכפופים לממשלות של המדינות בפרציה. במשך השנים האחרונות הורחבו תפקידי של משמר הגבול ככוח משטרה פדרלי ונוספה לו המשימה של "ההגנה על החוקה ומסודותיה". הוא גם רשאי לעסוק בתפקידי שיטור במקרים של "פשיעה חמורה". הרחבת הסמכויות באה בתקופה בה גברו האלימות הפוליטית ומעשי הטרור ואו גם הוקמה היחידה גס"ג 9 במסגרת משמר הגבול. אולם הפעלת יחידותיו של משמר הגבול למשימות שאינן אבטחת הגבולות, נתונה להגבלות חמורות. היא מותרת רק באישור הממשלות המקומיות ובהסכמתן. הגבלה זו שחלה גם על הפעלת הגס"ג 9 עוד תידון בהמשך. משמר הגבול מונה כ-22,000 "פקידי משטרה", כולם כמובן אנשי קבע. החיל מאורגן ביחידות בעלות מבנה וארגון צבאי ומצויד בציוד צבאי לרוב.

פעולת מינכן

כאמור ההחלטה להקמת הגס"ג 9 התקבלה בעקבות פעולת המחבלים נגד ספורטאי ישראל באולימפיאדת מינכן ב-1972. בשעת הפיגוע התברר לשלטונות הגרמניים שאין ביכולתם להשתלט על קבוצת המחבלים בכוחות ובאמצעים הקונבנציונליים שעמדו לרשותם, בלי לסכן את בני הערובה. כך הסתיים המארב, שהוטמן למחבלים בשדה התעופה פירסטנפלדרוק, במרחץ דמים שבו נהרגו גם כל בני הערובה הישראליים וגם המחבלים מארגון "ספטמבר השחור". פעולת ארגון "ספטמבר השחור" במינכן פגעה בגרמנים בצורה חמורה ביותר. גרמניה המערבית כבר הייתה בעלת ניסיון מסוים בפעילות טרור. קבוצות של "גרילה-עירונית" כדוגמת קבוצת באדר-מיינהוף וכן מחבלים פלסטינאים ביצעו בשנים האחרונות פעולות טרור שכללו שוד בניינים, הנחת פצצות, חטיפת אישים וכן פגיעה במטרות ישראליות ויהודיות. אולם בפעולה במינכן התברר כי שלטונות הביטחון הגרמניים הם חסרי אונים והגנה, והמדינה הגדולה חשופה לפעילות טרוריסטית, בלי שיהיו לרשותה אמצעי מגן. יתר על כן, הפיגוע במינכן פגע בנקודה רגישה אצל הגרמנים. הוא עורר אסוציאציות לשואה (רצח המוני של יהודים) ומעל לכל הוא "קלקל את השמחה" למיליוני גרמנים שהתכוננו שנים רבות לאולימפיאדה וראו בהצלחתה עניין של כבוד לאומי ונדבך נוסף (ואולי האחרון) ברהבליטיציה של גרמניה אחרי המלחמה.

העיקרון הפדרלי

מספר ימים אחרי מאורעות מינכן התכנסה "ועידת שרי הפנים" של מדינות הפרציה המערב-גרמנית והחליטה על הקמת יחידות מיוחדות למלחמה בטרור במדינות וברמה הפדרלית. ההפרדה בין הרמות משקפת את התסבוכת החוקתית הקיימת בגרמניה המערבית כמדינה פדרלית שבה יש לממשלות המקומיות סמכויות רחבות עליהן אין הן מותרות בקלות. כשלושה שבועות אחרי הפיגוע במינכן כבר הוצא צו ממשלתי להקמת הגס"ג 9. על צוות ההקמה הוטל להעמיד על הרגליים תוך שישה חודשים שתי מחלקות להפעלה מבצעית. החיפון נבע מהחשש שהפלסטינאים עתידים להגביר את פעולותיהם בעתיד, חשש שלא התאמת. בחלוקת התפקידים שנקבעה בין הגס"ג 9 לבין היחידות המיוחדות למלחמה בטרור במדינות נקבע, שהיחידות במדינות תעסוקנה במשימות הצפית ותופעלנה נגד מבצעי יחידים, בעוד הגס"ג 9 יופעל נגד פעולות טרור בהיקף גדול יותר. אבל חלוקת תפקידים זו לא הצליחה למנוע. את אי הפעלת היחידה במשך חמש שנים מתוך שיקולי יוקרה. כך אפוא הופעלה היחידה לראשונה לא בגרמניה עצמה אלא מחוצה לה, במוגדישו.

מבנה הגס"ג 9

תורת ההפעלה

ביסוד הארגון, האימון וההצטיידות של הגס"ג 9 עמדה ההנחה המיניסטרילית שהגדרה כך את משימות היחידה: "הפעלה כשמדובר ברצח, בחטיפת בני אדם ולקחת בני ערובה... המבצעים בידי קבוצות אלימות". כן הוטל על הגס"ג 9 לפעול במקרה של מהומות והפגנות ולצורך אבטחת אישים. למרות ההגדרה הרחבה היה ברור שהמשימה העיקרית תהיה לפעול נגד מחבלים פלסטינאים ונגד קבוצות טרור מקומיות כמו קבוצת באדר-מיינהוף. לצוות שהופקד על הקמת הגס"ג 9 היה ברור שאין ליישם כאן מודלים ארגוניים או שיטות הפעלה משטרטיות או צבאיות מקובלות. צוות ההקמה ניגש אפוא לעבודה בשני מישורים: האחד היה ללמוד כיצד עושים זאת האחרים. והאחר — ללמוד באופן יסודי את שיטות העבודה של האויב הפוטנציאלי, כלומר של המחבלים וקבוצות טרור במגמה להתאים את ארגונו של הגס"ג 9 ואת אימונו לשיטות עבודה אלה. כך תיאר מפקד הגס"ג 9, ניצב משנה וגנר, את האויב, במאמר שכתב: הפעילות הצפויה של קבוצות טרור מאופיינת בדרך כלל על ידי הכנה יסודית ומדוקדקת, משמעת חזקה וכושר מנהיגות של מפקד הקבוצה. לזה מתוספת מוטיבציה חזקה של המשתתפים וציוד ונשק משוכללים שמקנים כוח אש רב. המבצעים הם ברמת ארגון אישי ויחידתי גבוהה. תכנון פעולותיהם והביצוע מתבססים על שיטות לוחמת הגרילה. אולם ביעדי הפעילויות הטרוריסטיות לא מושם הדגש על ההצלחה הטקטית אלא על האפקט המדיני (הכוונה היא שגם פעולת מחבלים שנכשלה מבחינה טקטית יכולה להשיג את מטרותיה המדיניות).

צוות ההקמה למד באופן יסודי את העקרונות הטקטיים של לוחמת הגרילה ובעיקר הגרילה העירונית נוסח אמריקה הלטינית כפי שתוארו ע"י מריגלה, צ'ה-גואברה ודבריי. כמקור נוסף ממנו למדו ועליו הסתמכו בקביעת ארגון הגס"ג 9 והטקטיקה העתידה שלו, שימשה אנליזה של שיטות הפעולה שנקטו על ידי קבוצות טרור בפעולות טרור שונות. כדוגמה ליישום התיאוריות והלקחים שנלמדו, יכולה לשמש יחידת היסוד הטקטית בגס"ג 9. כיחידת יסוד טקטית נקבעה קבוצה בת חמישה לוחמים, שקיבלה את השם "קבוצת משימה מיוחדת". זוהי ה"כיתה" בגס"ג 9 והיא היחידה הקטנה ביותר שעליה

ובעלי המשפחה שביניהם גרים בעיירות הסמוכות. כל החיילים הגרים מחוץ למחנה מצוידים במכשירי קשר אישיים בעלי עוצמת קליטה רבה, דוגמת מכשירים דומים בהם מצוידים עובדי בתי מלון או מפעלי תעשייה. הניידות למרחקים ארוכים מובטחת על-ידי גף מסוקים אורגני. המסוקים חונים ביחידה ועומדים לרשותה בקביעות. גף המסוקים כולל מסוקים "בל 212" ומסוקי "פומה" צרפתיים. האחרונים משמשים לתובלה בלבד. לצורכי ניידות קרקעית עומדות לרשות היחידה מכוניות נוסעים שהותאמו במיוחד לצרכיה, שריוניות משטרתיות וכמובן סוגי רכב רגילים שונים.

גאוות היחידה היא על צי מכוניות הנוסעים שלה. אחרי בחינת סוגי רכב שונים נפלה הבחירה על מכוניות "מרצדס 280", אחד מלוגי המכוניות המעולים (והיקרים) בעולם. מפעלי מרצדס נענו בשמחה לדרישות אנשי היחידה גס"ג 9 ויצרו סדרה מיוחדת של מכונית מהירה וחזקה זו. המכונית משמשת להסעת "קמ"מ" אחד (חמישה לוחמים) על נשקו והתד"ל שלו, המועמס בתא המטען שהותאם לכך במיוחד. המכוניות אינן משמשות להובלה בלבד ונחשבות גם ככלי לחימה. חיילי הגס"ג 9 לומדים לירות ממכונית נוסעת, לפתוח דלתותיה ולקפוץ ממנה תוך כדי נסיעה, לבצע במכונית מרדף אחרי מכוניות אחרות וכיו"ב. גם המסוקים משמשים ככלי לחימה. החיילים משנים תרגולות הפעלה שונות ממסוקים כגון תקיפת מטרות קרקע מהמסוק, נחיתת סער על גגות של בתים או מרפסות, לשם השתלטות על בתים בדרך זו, או ירידה בחבל ממסוק המרחף עשרות מטרים מעל פני הקרקע. טכניקות אלה נלמדו מצבא ארה"ב שפיתח אותן בויאט-נאם ושוכללו או הותאמו לצרכי הגס"ג 9. האימונים כוללים בין היתר תקיפת כלי רכב ממסוקים, ירי על בתים מהמסוק ומרדפים אחרי קבוצות טרוריסטים באמצעות מסוקים. מכל מקום קיימת מגמה לשלב את המסוק במידה מירבית בפעילות המבצעית של היחידה.

כוח אדם

השירות בגס"ג 9 הוא על טהרת ההתנדבות, והחיילים (ליתר דיוק השוטרים) באים משורות משמר הגבול. תנאי להגשת מועמדות הוא ותק של שנה אחת במשמר הגבול. מדובר אפוא באנשים שבחרו

קבוצת משימה מיוחדת של ה-GSG

אפשר להטיל ביצוע עצמאי של משימה. המבנה בן חמישה לוחמים מתבסס על תורתו של אבי תורת "הגרילה העירונית" — קרלוס מריגלה הברזילאי. מריגלה מלמד בספרו שהפך לקלאסי, "ספר כיס של הגרילה העירונית", שיש להקים קבוצות לוחמים קטנות ועצמאיות שמונות ארבעה עד חמישה חברים בלבד. קבוצה כזאת יכולה לפעול בכרך בלי לעורר תשומת לב והיא היסוד לכל פעילות המחותרת. היא מתכננת באופן עצמאי ומקיימת את עצמה. פעולותיה לא מותנות בקבלת פקודות מגבוה או בהמתנה להן. במקום מבנה היררכי נוצרת רשת של קבוצות גרילה, שכמעט אינה ניתנת להשמדה, כי חיסולה של קבוצה בודדת אחת אינו משפיע על פעילות הרשת כולה.

ארגון ומבנה

כאמור יחידת היסוד הטקטית של הגס"ג 9 היא "קבוצת המשימה המיוחדת" (קמ"מ). היא מונה חמישה לוחמים כולל מפקד בדרגת קצין. הקמ"מ מאומנת ומצוידת כך שתהיה מסוגלת לפעול כצוות קרב עצמאי בכל צורות הקרב הצפויות: בפעולה רגלית, בפעולה מתוך רכב או מסוק ובכל המשימות הצפויות: הסתערות, מרדף, התגנבות וכיוצא בזה. הקמ"מ עשויה לפעול בלבוש אזרחי ומפקדה יסיר בדרך כלל בזמן פעולה מבצעית את סימני הדרגה, כדי להקשות על זיהויו ועל הפגיעה בו בידי האויב.

הגס"ג 9 אינו גורס הפעלת אנשיו כבודדים או בקבוצות הקטנות מחמישיית הקמ"מ. יוצא מהכלל הוא צוות הצלפים המורכב מזוג לוחמים. המאפיין את הקמ"מ הוא פיקוד ברמה גבוהה (קצין על ארבעה לוחמים), רמת אימון גבוהה ורב צדדית, ניידות וציוד משוכלל. כל אלה בתוספת משמעת ומוטיבציה הופכים את הקמ"מ לגוף המסוגל להתמודד עם קבוצת לוחמי גרילה. הקמ"מ הבודד משמש כלבנה לאיגוד כוחות גדול יותר המופעל, כאשר נדרש כוח גדול יותר. בפעולת מוגדישו לדוגמה, השתתפו 60 אנשי גס"ג 9, ופעלו חמש קבוצות משימה מיוחדות במסגרת "יחידת הפעלה". יתר האנשים במוגדישו היו אנשי פיקוד, קשרים, חבלנים ואנשי מודיעין ותחזוקה. "יחידת הפעלה" היא יחידת המשנה שבאה במקום המסגרת הפלוגתית במבנה הצבאי הקונבנציונלי. על המסגרת המחלקתית, או יחידת משנה דומה לה, דילג הגס"ג 9. יחידת הפעלה כוללת חמישה קמ"מים ו"קבוצת פיקוד" של חמישה אנשים, בסך הכל 30 איש. הפעלה מרוכזת של "יחידת הפעלה" צריכה לאפשר טיפול עצמאי בפיגוע בעל היקף גדול, כגון אובייקט שנתפס על-ידי מחבלים, או שחרור בני ערובה המוחזקים בידי מחבלים. בשעת ההסתערות משמש חלק מהיחידה ככוח חיפוי, בדרך כלל במתכונת של "צוותי קליעה" (צלפים) הפועלים בווגות. כמובן שהגס"ג מסוגלת לפעול גם במתכונת גדודית. פעולת מוגדישו הייתה למעשה פעולה גדודית, אף כי השתתפה בה רק פלוגה אחת. לצד "יחידות הפעלה" פועלת בגס"ג 9 "יחידה טכנית" שתפקידה לסייע ליחידות הפעלה באמצעות בעלי מקצוע שונים: חבלנים להנחת מטעני חבלה או פינוים, בעלי מקצוע לפריצת מעברים דלתות ואנשים הפעלת אמצעי לחימה בלתי קונבנציונליים. כמו כן נמצאת ביחידה זו קבוצת צוללנים.

ניידות

משימותיה ותפקידיה של היחידה גס"ג 9 מחייבים ניידות מירבית, כדי שאנשיה יוכלו להגיע במהירות לכל מקום, בו עלולה להידרש הפעלתם. פיגועים חבלניים מאופיינים כפתאומיותם, ומקומות האירוע האפשריים הם בכל שטח המדינה. ראשית חוכמה להשגת כוננות גבוהה להפעלה הם סדרי אozקה המבטיחים איסוף אנשי היחידה וריכוזם תוך זמן קצר. לשם זה גרים חיילי היחידה במחנה היחידה**

EINSATZGRUPPE *

** בעיירה St. Augustin בקירבת בון.

חיילי ה-GSG-9 בעת אימונים

בשירות המשטרה כמשלח יד לכל החיים. המועמדים עוברים תחילה מבחני כניסה הנמשכים יומיים וכוללים בדיקות רפואיות, מבדקים פסיכוכיניים, בדיקות כושר גופני ובחינה פסיכולוגית לבחינת התאמתו הנפשית של המועמד.

השירות בגס"ג 9 אינו מקנה תוספות שכר או יתרונות חומריים אחרים. כוח המשיכה של היחידה טמון באופיה המיוחד, במוניטין שלה, ברוח הצוות השוררת בה ובעובדת היותה יחידה מובחרת. לטווח רחוק יותר מסתמן יתרון נוסף: השוטרים שעוזבים את היחידה לאתר שירות בן מספר שנים מבוקשים ביחידות משטרה אחרות, ויכולים להיקלט במסגרות משטרתיות שונות ביתר קלות ולהתקדם בקריירה משטרתית רגילה. כל זאת הודות לרמתם האישית הגבוהה ולרמת האימון שלהם.

הכשרה ואימון

השוטר המתקבל לשורות הגס"ג 9 אינו אפוא טירון ויש מאחוריו הכשרה בסיסית וניסיון משטרה מסוים. אף על פי כן מתחיל השירות בגס"ג 9 בקורס אימון בסיסי שנמשך כשלושה חודשים, שבהמשכו בא האימון המקצועי המתקדם, שנמשך אף הוא כשלושה חודשים. מטרתו של שלב ה"אימון הבסיסי" היא להכשיר את "הלוחם הבחור בעל המוטיבציה". שתי מטרות אלו: להקנות רמת אימון אישית שמקובל להשוותה לרמת הריינג'רס בצבא ארה"ב ולהקנות את המוטיבציה הדרושה כדי לעמוד בסיכונים הכרוכים בשירות בגס"ג 9. כבכל החברות התרבותיות גם בחברה הגרמנית יש למטרות אלו תהדה בקרב הנוער ויש די מתנדבים כדי למלא את שורות היחידה. שלב האימון הבסיסי כולל אימוני נשק, אימוני קליעה, שדאות יום ולילה ואימון גופני רב, שבו מושם הדגש על קרב היחיד: ג'ודו וקראטה. כן נלמדים מקצועות עיוניים הכוללים חוק ומשפט ופסיכולוגיה, התוכנית כוללת גם מקצועות משטרתיים ספציפיים (כגון זיהוי פלילי). ההכשרה מבוצעת בתנאים קשים. הדרישות הגופניות והפסיכולוגיות גבוהות והיחס לעתים ברוטאלי. אין הבדלים בין אימוני בעלי הדרגות לבין אימוני הטוראים. הגס"ג 9 גורס, שהוא צריך להכשיר את אנשיו לחימה בקבוצות אלימות ביותר, כאלה המוכנות לעבור את מה שנחשב אפילו במלחמה כגבולות המותר. לאור זה יש להכשיר את לוחמי הגס"ג 9 ולחשלם. בגמר האימון הבסיסי מחליטים מי ממשיכי הקורס ימשיך לשרת ביחידה ויעבור לשלב האימון המתקדם.

שיעור הנפל הוא רק כ-30 אחוזים. זאת לאור המיון הקפדני בבחינות הקבלה בהן מגיע שיעור הנפל לכ-90 אחוזים. חשיבות רבה מייחסים בגס"ג 9 לאימוני הנשק ולקליעה למטרה. המגמה היא להקנות שליטה אבסולוטית בכלי הנשק בכל תנאי הביצוע לרבות מצבי לחץ קיצוניים. במרתף הקסרקטין של היחידה נמצא מטווח זעיר משוכלל, שיש אומרים כי הוא המשוכלל מסוגו בעולם, שבו מבוצע חלק מאימוני הירי באקדחים ובתת מקלע. אימוני הירי כוללים ירי על ציפורים מלאכותיות, ירי על יוני חימר באוויר (באמצעות רובי ציד) וירי לילה בעזרת מכשירי ראיית לילה.

שלב האימון המתקדם הנקרא "האימון המיוחד" נמשך תשעה שבועות וכולל:

- אימון צוות — הכוונה לאימון הקמ"מ (הכיתה) כצוות קרב ואימון יחידה להפעלת המסגרת הפלוגתית. האימון כולל הכשרה טקטית וביצוע תרגילים משימתיים במצבים שונים. התרגילים מבוצעים במקומות גיאוגרפיים שונים בהתאם למשימות הצפויות של היחידה.

- אימון משימתי מיוחד הכולל תרגולות נגד חטיפות מטוסים, תפיסת בתים שנכבשו על ידי מחבלים, תרגול במסוקים, תרגול מדרפים ועוד. התרגילים מבוצעים במידת האפשר באובייקטים אמיתיים או בדגמי אימון קרובים לאמיתיים כגון מטוסי בואינג, בניינים עירוניים, מכוניות וכו'.

- אימון בעלי מקצוע: צלפים, קשרים, חבלנים, נהגים, צוללנים ומטפסי הרים.

בתרגילים הטקטיים ובסיכום תוצאותיהם מושם דגש רב על הניתוח הפסיכולוגי של התנהגות האויב ותגובותיו האפשריות. כן מבוצעים ניתוחי אירועים בהם נידון הצד הטקטי והפסיכולוגי. פרק עיוני מיוחד מוקדש להכרת ארגוני המתחרת השונים וארגוני המחבלים הפלסטינאים. אנשי הגס"ג 9 שומעים הרצאות על ארגונם, תורותיהם והאסטרטגיה שלהם. במסגרת זו מתקיים דיון וסימפוזיון שמגמתו הכרת האידיאולוגיה של הטרוריסטים ושורשיה.

נשק וציוד

גורם חשוב ליצירת תנאים אופטימליים ללוחמה נגד הטרור הוא הנשק והציוד העומד לרשות הגס"ג 9. מספר פריטי ציוד חשובים כבר הוזכרו: מסוקים, כלי רכב מעולים ומכשירי אזהרה. הנשק הסטנדרטי של לוחמי הגס"ג 9 הוא תת-מקלע המשטרה התקני ה-MP-5 (תוצרת גרמניה) הנחשב לכלי נשק מדויק ואמין. כמו כן מצוידים אנשי הגס"ג 9 באקדח שירות P-9. במחסני היחידה מצויים גם אקדחים מיוחדים סמית ו־רוסון 38. ושני סוגי רובי צלפים: רובה הצלפים הצבאי הסטנדרטי ה-SG-1 המורכב מרובה השירות G-3 עם התקנים אופטיים ורובה הצלפים המיוחד, המאוזר 66 (מחירו כ-30,000 ל"י). כפי שכבר הוזכר פועלים הצלפים בזוגות, כשכל זוג מצויד ברובה אחר. ציודו האישי של לוחם הגס"ג 9 כולל קסדה, אפוד מגן ובגדי עבודה, שמהם הורחקו במידת האפשר כל מיני לולאות, כתפיות וכפתורים כדי למנוע מהאויב לאחוז בהם בקרב המגע. ללחימת לילה מצוידת היחידה במכשירי ראייה אינפרא-אדומים מסוגים שונים וכן במגבירי אור כוכבים.

מבצע מוגדישו

המבחן הגדול של הגס"ג 9 היה באמצע חודש אוקטובר 1977 במבצע שבו שוחרר בנמל התעופה של מוגדישו (סומליה) מטוס לופטהנזה שנחטף על נוסעיו. קיימת נטיה להשוות בין מבצע אנטבה של צה"ל ובין מבצע מוגדישו. נטיה זו נובעת מהשוואה שטחית בלבד של שני המבצעים. כל מי שיערוך השוואה מדויקת יותר ימצא כי שני המבצעים נערכו בתנאים שונים לגמרי וכי המשותף ביניהם הוא מועט בלבד. פרשיית מוגדישו התחילה כחטיפת מטוס לופטהנזה, שהחזיר לגרמניה בטיסת שכר קבוצה של כ-80 נופשים גרמניים מאיי האוקיינוס האטלנטי. החוטפים היו צוות מעורב של ארבעה טרוריסטים ערבים וגרמנים. כעבור שני ימי טיסה, חניה ומשא-ומתן הגיע המטוס לנמל התעופה הבינלאומי של מוגדישו ביום ה-16 באוקטובר. בנמל התעופה של מוגדישו המשיכו הטרוריסטים לנהל משא-ומתן עם שלטונות סומליה ועם נציגי ממשלת גרמניה על שחרור בני הערובה תמורת שחרור טרוריסטים כלואים בכתי כלא גרמניים.

בגס"ג 9 הוכרזה כוננות עם היוודע דבר החטיפה, זמן קצר לאחר החטיפה הוטסה קבוצה מהיחידה לקפריסין שם חנה באותו הזמן המטוס החטוף. לפני שאנשי הגס"ג 9 הספיקו להגיע לקפריסין עזב המטוס את האי ואנשי היחידה חזרו לגרמניה.

בחשאיית מרובה הוטסה שנית קבוצה מהגס"ג 9 בעקבות המטוס החטוף, ובשעות אחר הצהריים של ה-17 באוקטובר נחת במוגדישו בואינג 707 ובו 60 אנשי גס"ג 9, וחנה במסלול צדדי הרחק מהמטוס החטוף. מפקד הגס"ג 9 ועוזרו התמקמו במגדל הפיקוח של השדה והצטרפו לצוות החירום הסומלי-גרמני ששהה במקום. בשעות אחרי הצהריים גם הגיעה מבין הוראה באלחוטי: יש להשתלט באמצעות הגס"ג 9 על המטוס החטוף ולשחרר את בני הערובה. רק בנס נמנע שידור דבר התשדורת הנ"ל בשידורי ישראל, שכן קשב שידורי ישראל שעקב במשך יומיים אחרי תעבורת האלחוטי הרבה הקשורה בחטיפה, קלט תשדורת זו.

חוכנית הפעולה לשחרור המטוס, שהתקבלה תוך תיאום והתייעצות עם שלטונות סומליה כללה מספר פעולות:

- סגירת איזור הפעולה על-ידי כוחות צבא סומליים.
- פריסת קבוצות צלפים ותצפיות של הגס"ג 9 סביב המטוס.
- התקרבות הגוף הפורץ של הגס"ג 9 למטוס בחסות החשכה.
- ביצוע פעולת הסחה על-ידי כוחות סומליים.
- הסתערות אנשי הגס"ג 9 על המטוס והשתלטות עליו.

במקביל לפעולות אלה סוכם להיענות למראית עין לדרישת החוטפים ולהודיע להם שמטוס עם האסירים, ששחרורם נדרש, נמצא בדרך למוגדישו.

עם נחיתת המטוס שהטיס את אנשי הגס"ג 9, הוחל בהכנות לפעולה שכללו פריקת הציוד מהמטוס והכנתו, תוך כוננות אנשי הגס"ג 9 להסתערות מיידית על המטוס החטוף במקרה של חרפת המצב. שלטונות סומליה ונציגי ממשלת גרמניה ניהלו בינתיים משא ומתן עם החוטפים שבמטוס. החוטפים קבעו את השעה 0200 ללילה כשעה אחרונה שבה ישמידו את המטוס על נוסעיו אם לא ייענו דרישותיהם.

בינתיים, בשעה 1830 התקיימה קבוצת פקודות וניתנו תדריכים לאנשי הגס"ג 9. בשעה 2200 התפרסו חוליות הצלפים והתצפיות בשדה סביב המטוס, אולם הצלפים שצוידו במכשירי ראיית לילה לא הגיעו לכלל הפעלה במבצע זה. עם פריסת התצפיות החלו להגיע למפקדת היחידה דיווחים שוטפים. בידי אנשי התצפית היו מכשירי שמיעה רגישים שאפשרו לקבוע את מיקומם המדויק של המחבלים במטוס. בשעה 2315 החל הכוח המסתער בתנועתו לעבר המטוס. כעבור 15 דקות הגיע הכוח לשטח ההמתנה הקרוב לזנב המטוס. בשעה 2350 החלה

פעולת ההסחה, כשחיילים סומליים מציתים חזוים ואמצעים פירוטכניים כ-100 מטר לפני חרטום המטוס. חוליות התצפית דיווחו שהמחבלים נעים לתא הטייס כנראה כדי לעמד על פשר הנעשה בחזית המטוס.

בשעה 2352 החלה תנועת הכוח המסתער, שמנה 28 אנשי גס"ג 9 בפיקודו של מפקד היחידה, ניצב משנה וגנר. האנשים בעלי הפנים המושחרים התחלקו לשתי קבוצות פורצים, והתמקמו מתחת לכנפי המטוס. בשעה 0005 נתן ניצב משנה וגנר את הפקודה "קדימה" וארבעה סולמות אלומיניום שבקצותיהם כיפות גומי הורמו והושענו לדפנות המטוס. בסולמות אלה עלו ארבע חוליות חבלנים שהצמידו מטעני נפץ מיוחדים לפריצת המנועולים של פתחי החרום, ואף הפעילו אותם. לפי פקודה נוספת של וגנר, עלו יתר האנשים בסולמות, התמקמו על כנפי המטוס ועם פתיחת דלתות החירום החלו להיכנס למטוס. בכניסה למטוס הופעלו רימוני Light And Sound מיוחדים שהועמדו לרשות הגס"ג 9 על-ידי היחידה הבריטית ללוחמה בטרור ותפקידם היה ליצור הלם במטוס. אנשי הגס"ג 9 שנכנסו בפתחי החירום למטוס, פקדו על הנוסעים להשתטח ואחרי קרב אש קצר עם המחבלים השתלטו על המטוס והתחילו בפינוי מהיר של בני הערובה מהמטוס. בשעה 0012 נמסר למגדל הפיקוח דיווח אלחוטי: "המטוס בידינו".

לקחים

למרות שלמות הביצוע של הפעולה, שהתבטאה בהשגת הפתעה, במהירות הביצוע ובמיעוט הנפגעים (ארבעה מבני הערובה נפצעו באורח בינוני וקל), אין ספק שהגס"ג 9 הפיק לקחים טקטיים חשובים. לקחים אלה לא פורסמו, כפי שגם רבים מפרטי הביצוע לא נמסרו בפומבי. הלקחים נשארו אפוא נחלת הגס"ג 9 ושלטונות הביטחון המערב-גרמניים.

במבט רחב יותר, הוכיחה פעולת מוגדישו בפעם נוספת שקיימת הגנה יעילה בפני פעולות טרור. מדינת ישראל כבר הראתה בעבר כי אין להיכנע למעשי הסחטנות של ארגוני הטרור, ובמשך הזמן אימצו גישה זו גם מדינות אחרות. פעולת מוגדישו הייתה ביטוי לגישה זו שנקטה ממשלת גרמניה. כמובן שהחלטה נחושה אינה מספיקה. יש לבנות גם כלים מעשיים למלחמה בטרור, דוגמת הגס"ג 9 ויש לדעת להפעילם בצורה הנכונה.

בגס"ג 9 השקיעה גרמניה המערבית מאמץ ארגוני, אמצעים רבים וחמש שנות אימון לכ-180 איש. נראה שהשקעה זו הייתה כדאית ולו רק למען הפעולה הבודדת במוגדישו שנמשכה פחות מ-15 דקות. לקח נוסף הוא הצורך בשיחוף פעולה בינלאומי בחסות המלחמה בטרור. ארגוני הטרור אינם מכירים בגבולות בין המדינות, ומשום כך גם המלחמה בהם צריכה להיעשות על בסיס בינלאומי. שיחוף הפעולה הקיים הוכיח את עצמו במוגדישו ועליו לשמש דוגמה לעתיד.

סיכום

פעולת מוגדישו היא גיליון ההערכה והצינונים של הגס"ג 9. אבל חשיבותה של יחידה זו היא מעבר לפעולה אחת ובודדת. עצם קיומה של היחידה גס"ג 9, כגוף לחימה יעיל מהווה גורם הרתעתי חשוב המגביל את חופש הפעולה של ארגוני המחבלים.

אנשי הגס"ג 9 שהגיעו לזירת המלחמה נגד הטרור באיחור יחסי הצליחו להדביק את הפיגור על-ידי לימוד מניסיונם של אחרים ויישום ניסיון זה לצרכי גרמניה המערבית. כל זאת בתוספת שיטות מקוריות שפותחו על-ידי הגרמנים עצמם, הפכו את הגס"ג 9 לחוליה חשובה במלחמה רחבה המתנהלת בעולם נגד הטרור. ■